

Tytuł projektu: ***Miejsce fonetyki macedońskiej w ramach słowiańskiego i bałkańskiego arealu językowego***

Kierownik projektu: prof. dr hab. Irena Natalia Sawicka

Okres realizacji: 2013-2017

Numer projektu: 2013/08/M/HS2/00438

Konkurs: HARMONIA, Narodowe Centrum Nauki

Streszczenie

Cel badań: Głównym celem badań jest opracowanie części fonetycznej w ramach systematycznego opisu szczegółowo sytuującego język macedoński w słowiańskim i bałkańskim świecie językowym. Ma to być opracowanie arealno-typologiczne. Wstępna hipoteza (określona na podstawie dotychczasowej wiedzy i wstępnych badań) dotycząca pogranicza między językami słowiańskimi brzmi: między językami południowosłowiańskimi występuje łagodne, stopniowe przejście od jednego języka do drugiego, a pasma przejściowe obejmują nieraz nawet połowę państw. W odróżnieniu od pozostałych języków słowiańskich określenie granic międzyjęzykowych na podstawie cech strukturalnych w ogóle nie jest możliwe. Celem projektu jest więc wytyczenie arealów przejściowych i określenie stopnia ich przynależności do jednego z języków graniczących. W odniesieniu do arealu bałkańskiego (tj. pogranicza słowiańsko-niesłowiańskiego) możemy mówić o obszarach mieszanych. Na tych obszarach mamy do czynienia z wzajemnymi wpływami o charakterze nie tylko leksykalnym, ale też strukturalnym. W tej części projektu hipoteza badawcza zakłada zweryfikowanie tezy, że część zjawisk fonetycznych dialektalnych macedońskich, występująca na pograniczu macedońsko-albańskim i macedońsko-greckim nie świadczy o bliskości tych gwar z językiem bułgarskim (co jest wykorzystywane nieprofesjonalnie w potocznym obiegu naukowym jako dowód za przynależnością dialektów zachodnio-macedońskich, głównie z terenu Albanii, do języka bułgarskiego) – zjawiska te są efektem konwergencji albańsko-macedońskich i grecko-macedońskich.

Metoda badawcza: Metoda badawcza opiera się na warsztacie pracy dialektologa. W związku z tym można wyróżnić następujące czynności, jakie będą wykonane w trakcie badań: 1. skompletowanie relewantnych faktów macedońskich, greckich i albańskich z istniejącej literatury przedmiotu i z kartotek, plus uzupełnienia w terenie, 2. skartografowanie synchronicznych systemowych faktów słowiańskich, 3. interpretacja materiału słowiańskiego (przy zastosowaniu teorii zbiorów rozmytych), 4. ustalenie konwergencji macedońsko-greckich i macedońsko-albańskich. 5. określenie mechanizmów konwergencji fonetycznej.

Wpływ rezultatów na rozwój dyscypliny: Projekt zmienia perspektywę dialektologiczną (z diachronicznej na synchroniczną, niektóre fakty staną się przedmiotem oceny arealnej po raz pierwszy). Dokładne ustalenie konwergencji fonetycznych w ramach Bałkańskiej Ligi Językowej jest także nowością. Ponadto opracowanie mechanizmów konwergencji fonetycznej poszerza wiedzę teoretyczną z zakresu językoznawstwa ogólnego.

Współpraca międzynarodowa: Zasadnicza korzyść dla obu stron to uzyskanie wiedzy na temat danego zagadnienia (teoretycznej w zakresie mechanizmów konwergencji) i materiałowej – (w zakresie miejsca fonetyki macedońskiej w słowiańskim i bałkańskim świecie językowym). Współpraca niesie ze sobą też korzyści praktyczne - zapewni łatwiejszy dostęp do bogatych macedońskich kartotek dialektalnych (zapewni go strona macedońska). Partnerzy

macedońscy zapewniają dostęp do kartotek dialektologicznych, nagrań i dostarczą map podkładowych. Poszczególne zagadnienia będą konsultowane ze stroną macedońską.

Abstract

Research project objectives/Research hypothesis: The aim of the research is to develop the systematic phonetic detail description of the Slavic Macedonian language in order to determine its position within the Slavic and Balkanic linguistic areas. This is to be geographical-typological study. The initial hypothesis (based on pre-existing knowledge and studies) sounds: unlike in the case of other Slavic languages, there are no borders between the southern Slavic languages; instead there are smooth, gradual transitions from one language to another, and the transition band may even include half of the country. The aim of the project is to establish transitional areas and determine the degree of their belonging to the neighboring languages. With regard to the Balkan area (Slavic~non-Slavic borderlands) we can talk of mixed areas. In these areas, there is a huge mutual convergence, regarding not only the lexicon but also structural facts. The research hypothesis of this part of the project sounds: part of the Macedonian dialect phonetic phenomena, occurring on the border between Macedonian-Albanian and Macedonian-Greek does not indicate the closeness to the Bulgarian language (which is used in everyday circulation unprofessional research as evidence for the Bulgarian character of Macedonian dialects, with further implications) – these phenomena are the result of convergence between Albanian-Macedonian and Greek-Macedonian.

Research methodology: The research method is based on dialectology. Therefore these are the steps, which should be performed during the research: 1. Compiling of the corpus material (typologically relevant synchronous phonetic facts of Macedonian, Greek and Albanian) on the basis of the existing literature and records, plus a supplementary investigation in the field, 2. Putting on maps Slavic facts, 3. Interpretation of Slavic material (using the theory of fuzzy sets), 4. Establishing phonetic convergence between Macedonian and Greek or Albanian, 5. Defining mechanisms of the phonetic convergence.

Expected impact of the research project on the development of science, civilization and society: Project changes the character of dialectal studies (from diachronic to synchronic, some facts will be assessed for the first time as areal values). Accurate determination of phonetic convergence in the Balkan Sprachbund is also new. Moreover, the development of mechanisms of phonetic convergence extends the theoretical knowledge in the field of general linguistics.

Benefits from collaboration with a foreign partner, value added resulting from international collaboration: Both sides will benefit in achieving better knowledge of the problem (about mechanisms of convergence, and about the place of the Macedonian phonetics against the Slavic and Balkanic linguistic world). Macedonian partners provide access to dialectological records, recordings and provide backing maps. Individual issues will be consulted with the Macedonian side.